

NVB Risicogebaseerde Standaard

Verwacht transactieprofiel (ETP)

Inleiding

Het verwacht transactieprofiel (hierna: ETP) wordt gedefinieerd als het verwacht transactiepatroon van de transacties van een klant of van een ETP-klantgroep ^[1]. Het ETP kan een nuttig en soms noodzakelijk hulpmiddel zijn om ongebruikelijke transacties en afwijkingen van de verwachte transactiepatronen te detecteren. Banken zijn verplicht om ongebruikelijke transacties te melden bij de Financial Intelligence Unit (FIU). Deze NVB Standaard beschrijft de risicogebaseerde methode om het ETP te gebruiken. Banken kunnen deze methode toepassen om ongebruikelijke transacties en afwijkingen van de verwachte transactiepatronen te detecteren.

In de NVB Risicogebaseerde Standaard komen de volgende belangrijke principes aan bod:

- Het ETP kan worden gebruikt als een methode om ongebruikelijke transacties vast te stellen, maar is geen doel op zich.
- Een individuele bank bepaalt op basis van de vastgestelde risicobereidheid en het AML/CFT framework van de bank de risicogebaseerde benadering om op een effectieve manier ongebruikelijke transacties en afwijkingen van verwachte transactiepatronen te detecteren.

- Het gebruiken van specifieke klantgroepen voor op rule-based transactiemonitoring is niet hetzelfde als het ETP, hoewel deze twee methodes wel kunnen overlappen.
- Een klantprofiel is niet hetzelfde als een ETP.
- Banken kunnen informatie opvragen bij de klant om tijdens de klantacceptatie het ETP op te stellen, maar zijn niet verplicht dit te doen.
- De Leidraad van DNB ^[2] kan worden gebruikt als *good practice*, maar dient niet als minimumvereiste.

De NVB Standaard beschrijft de Nederlandse risicogebaseerde aanpak voor banken met betrekking tot het ETP binnen het Financial Crime Framework om ongebruikelijke transacties te detecteren, te beoordelen en indien nodig te melden. De NVB Risicogebaseerde Standaard beschrijft de scope van het ETP, waarbij ook processen die buiten deze scope vallen worden benoemd. Vervolgens komen de concepten risicorelevantie, het vaststellen van het ETP, de reactie van de bank op de risico's en een toelichting op het effectief implementeren van het ETP aan bod. Er zijn use cases voor verschillende scenario's opgenomen, om voorbeelden te geven van de operationalisering van deze NVB Standaard inzake het ETP.

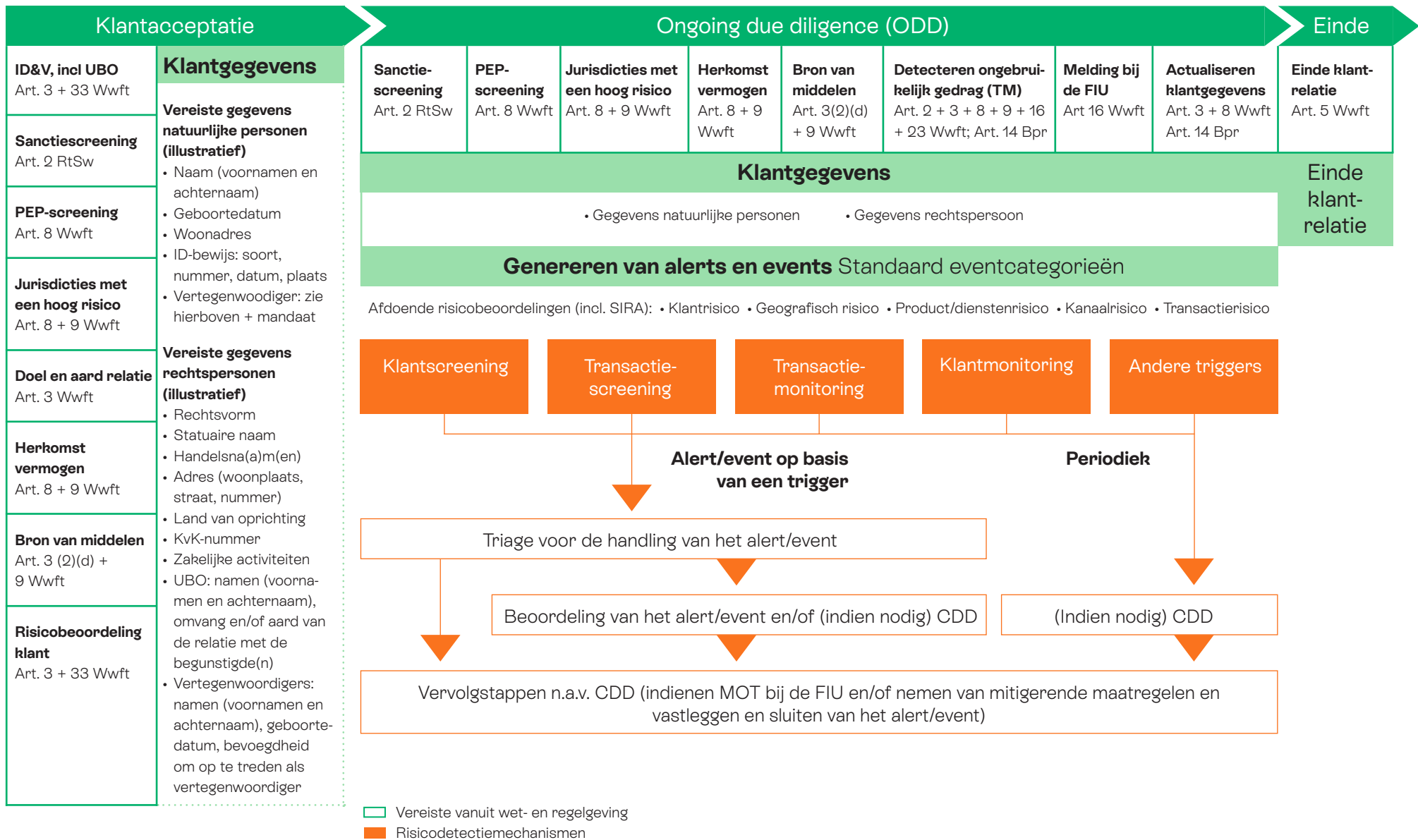
De positionering binnen het Financial Crime Framework

Het ETP kan een onderdeel zijn van Ongoing Due Diligence (hierna: ODD) en transactiemonitoring (hierna: TM).

-
- 1 In deze Standaard wordt de term 'peer groups' gebruikt om te verwijzen naar klantgroepen met vergelijkbare kenmerken. ETP-klantgroepen en specifieke klantgroepen zijn verschillende soorten peer groups. De term 'ETP-klantgroepen' heeft betrekking op homogene groepen die zijn opgesteld om ongebruikelijke transacties vast te stellen door het verwachte transactiegedrag te vergelijken met het daadwerkelijke transactiegedrag (ofwel afwijkingen van het ETP). De term 'specifieke klantgroepen' heeft betrekking op andere mogelijke peer groups die kunnen worden gebruikt om specifieke klantrisico's en ongebruikelijke transacties vast te stellen.
 - 2 Leidraad Wwft en Sw (DNB; versie december 2020), Post-event transactiemonitoringsproces bij banken (DNB; 30 augustus 2017).

Financial Crime Framework

Risicogebaseerd

Figuur 1 – positionering in het Financial Crime Framework

Op basis van de SIRA definiëren banken mitigerende maatregelen, inclusief TM. ETP kan worden gebruikt om ongebruikelijke transacties te detecteren, zoals aangegeven in figuur 1 onder 1 en 2a, in aanvulling op rule-based TM en het gebruik van AML modellen (in figuur 1 genoemd onder 2b, 2c en 3).

Detectiemethodes

Het detecteren van ongebruikelijke transacties – afwijkingen van het ETP

1
Handmatige monitoring om afwijkingen van het ETP te detecteren
Er wordt gebruik gemaakt van handmatige monitoring om duidelijke afwijkingen/opvallende patronen in de transacties van een klant te detecteren.
Een combinatie van CDD en TM

2a
Geautomatiseerde TM-scenario's om afwijkingen van het ETP te detecteren
Voor ETP-klantgroepen kan het ETP worden gebruikt om transactiegedrag te detecteren dat de vooraf vastgestelde grenzen van het ETP overschrijdt.
Een combinatie van CDD en TM

Het detecteren van andere ongebruikelijke transacties en specifieke risico's

2b
Specifieke klantgroepen om de geautomatiseerde TM-scenario's te verfijnen om ongebruikelijke transacties/afwijkingen te detecteren (geen ETP!)
Uitgewerkte scenario's die van tevoren zijn opgesteld op het niveau van specifieke klantgroepen (die bijvoorbeeld duiden op ongebruikelijke patronen) of transacties (die bijvoorbeeld vallen buiten de risicobereidheid die geldt voor specifieke klantgroepen). Een voorbeeld zijn verschillende drempelwaarden voor contant geld binnen de klantportefeuille van kleine en middelgrote bedrijven.
Een combinatie van CDD en TM

2c
Geautomatiseerde TM-scenario's om ongebruikelijke transacties te detecteren (geen ETP!)
Rule-based monitoring op specifieke van tevoren vastgestelde indicatoren (bijvoorbeeld 'smurfing') of transacties (bijvoorbeeld transacties die buiten de risicobereidheid vallen of objectieve indicatoren).
TM (niet in combinatie met CDD)

3
Geavanceerde AML-modellen om ongebruikelijke transacties/afwijkingen te detecteren (geen ETP!)
Banken kunnen modellen gebruiken voor het creëren van groepen voor statistische modellering en om te detecteren of de daadwerkelijke klanttransacties afwijken van gebruikelijke patronen (bijvoorbeeld het detecteren van anomalieën/machine learning/netwerkanalyse).
Een combinatie van CDD en TM

Banken kunnen ETP, behalve voor het vergelijken van het geconstateerde transactiegedrag met het ETP, ook op de volgende manieren inzetten (afhankelijk van de risicorelevantie):

- Informatie over het gedrag van de klant ten opzichte van het ETP van de klantgroep kan worden opgenomen als relevante achtergrondinformatie bij het uitvoeren van risicoanalyses of bij de handling van (TM-)alerts.
- De resultaten van de analyse van outliers binnen een ETP-klantgroep kunnen worden gebruikt als 'safety net' in aanvulling op andere TM-detectiemethodes.
- De resultaten van de vergelijking tussen het ETP en het daadwerkelijke geconstateerde gedrag kunnen worden gebruikt voor back testing en verbetering van de effectiviteit van andere maatregelen.

NVB Risicogebaseerde Standaard

1 NVB Standaard

De NVB Standaard beschrijft het gebruik van het ETP als een methode om afwijkingen van verwachte transactiepatronen te detecteren. De NVB Standaard gaat in detail in op:

- het doel en de reikwijdte van het ETP als onderdeel van het framework voor het genereren van alerts;
- het risicorelevante gebruik van het ETP;
- het opstellen van het ETP;
- criteria voor het aantonen van een effectieve implementatie;
- de reactie van de bank op afwijkingen van het transactiegedrag ten opzichte van het ETP op een risicogebaseerde manier.

1.1 Doel en scope van het ETP

Het doel van het ETP is om afwijkingen of opmerkelijke patronen te detecteren bij het vergelijken van het verwachte transactiegedrag met het daadwerkelijke transactiegedrag. Een afwijking van het ETP kan duiden op een ongebruikelijke transactie.

Alleen methodes die expliciet afwijkingen detecteren van het vooraf opgestelde ETP door het verwachte transactiegedrag te vergelijken met het daadwerkelijke transactiegedrag (wat kan duiden op een ongebruikelijke transactie) worden gezien als een ETP. Om deze vergelijking mogelijk

te maken, stellen banken een ETP op op basis van het verwachte transactiegedrag van (groepen van) klanten, doorgaans door klantkenmerken te combineren met transactiegegevens. De bank beoordeelt of een afwijking de van tevoren vastgestelde limieten van het ETP overschrijdt, dus of het event een mogelijk ML/TF risico met zich meebrengt dat verder moet worden onderzocht.

Naast de vergelijking op basis van het ETP hebben banken ook andere methodes om specifieke ongebruikelijke transacties, patronen of risico's te detecteren. Deze methodes zijn ontworpen voor specifieke ongebruikelijke transacties of risico's en kunnen ook gebruik maken van peer groups. Deze methodes vallen niet onder de term ETP, maar kunnen ook gebruik maken van klantkenmerken, specifieke klantgroepen of zelfs ETP-klantgroepen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Het gebruiken van specifieke klantgroepen om geautomatiseerde TM-scenario's op te stellen om ongebruikelijke transacties te detecteren.
- Rule-based TM voor specifieke risico-indicatoren (bijvoorbeeld 'smurfing') of transacties (bijvoorbeeld transacties die buiten de risicobereidheid vallen of objectieve indicatoren).
- Geavanceerde AML/CFT-modellen kunnen worden gebruikt voor het creëren van groepen voor statistische modellering en om te detecteren of de daadwerkelijke klant-

transacties afwijken van gebruikelijke patronen (bijvoorbeeld het detecteren van anomalieën/machine learning/netwerkanalyse).

1.2 Risicorelevant gebruik van het ETP

Banken bepalen zelf hoe en voor welke risico's ETP wordt toegepast. Zij zullen het ETP toepassen in scenario's waarbij deze methode van nut kan zijn voor het detecteren van bepaalde risico's. Ze kunnen op verschillende manieren gebruik maken van het ETP. Afhankelijk van het risico zijn er verschillende mogelijkheden om het ETP te gebruiken.

- 1 Om significante afwijkingen in het klantgedrag ten opzichte van het ETP van de klantgroep te beoordelen. De vergelijking kan handmatig of geautomatiseerd plaatsvinden (bijvoorbeeld met rule-based berekeningen van afwijkingen van het ETP van de klantgroep in TM-scenario's).
- 2 Informatie over het gedrag van de klant ten opzichte van het ETP van de klantgroep kan worden opgenomen als relevante achtergrondinformatie bij het uitvoeren van risicobeoordelingen of bij de handling van (TM)alerts. Een voorbeeld: een klant voert periodiek transacties uit die variëren tussen de €50-€500 per transactie naar een EC HRTC om familie te ondersteunen en gedraagt zich in lijn met het ETP van de klantgroep. Wanneer deze transacties binnen het ETP vallen, is het niet

nodig EDD-maatregelen uit te voeren voor deze specifieke situatie.

- 3 De resultaten van de beoordeling van outliers binnen een ETP-klantgroep (bijvoorbeeld wat betreft het soort transacties, bedragen, aantal transacties, enz.) kunnen worden gebruikt als een 'saftey net' in aanvulling op andere TM-detectiemethodes, om afwijkingen of mogelijk ongebruikelijke transacties te detecteren die anders onopgemerkt zouden blijven, maar wel kunnen duiden op toenemende risico's. Banken zouden expliciete drempelwaarden moeten opstellen voor outlier detectie en de onderbouwing hiervan moeten vastleggen. Bij het bepalen van deze drempelwaarden is risico-relevantie het bepalende criterium.
- 4 De resultaten van de vergelijking tussen het ETP en het daadwerkelijke transactiegedrag kunnen worden gebruikt voor back testing en verbetering van de effectiviteit van andere maatregelen. Stel bijvoorbeeld een situatie voor waarin de vergelijking resulteert in een specifiek risico in een sector dat niet is geïdentificeerd door andere scenario's. Dit kan dan leiden tot een verbetering van de scenario's.

Banken moeten in hun beleid en procedures omschrijven en vastleggen op welke wijze zij als individuele bank ETP gebruiken. Banken kunnen met betrekking tot het gebruik van ETP aanvullen de maatregelen nemen naast de maatregelen die zijn beschreven in deze NVB Risicogebaseerde Standaard, maar zijn hiertoe niet verplicht.

1.3 Opstellen van het ETP

Voor het opstellen en onderhouden van het ETP zijn verschillende technieken beschikbaar. Banken bepalen zelf hoe ze het ETP opstellen en leggen het proces vast (inclusief het risicotolerantieniveau, risico-acceptatie, waarschuwniveau, enz.). Het ETP kan worden gebaseerd op informatie die afkomstig is van de klant en/of worden afgeleid uit klantgegevens en/of klantgedrag na klantacceptatie (bijvoorbeeld door modellering). Het is niet verplicht om voor iedere individuele klant een uniek ETP op te stellen. Ook is het niet verplicht om tijdens de klantacceptatie aan de klant informatie op te vragen over het verwachte transactiegedrag. Er hoeft alleen een informatie-verzoek met betrekking tot het ETP naar de klant te worden verstuurd wanneer dit passend en proportioneel is. Het is niet verplicht om het ETP in individuele klantdossiers vast te leggen. De ETPs kunnen worden opgeslagen in een aparte ETP-database.

ETPs kunnen bijvoorbeeld worden opgesteld door gebruik te maken van segmentatie op basis van peer groups (groepen van klanten met vergelijkbare kenmerken). Hierbij geldt dat een verandering van de klantkenmerken (bijvoorbeeld wanneer een minderjarige 18 wordt of een organisatie een andere rechtsvorm krijgt) een indicatie is dat het ETP van de klant kan wijzigen. Een dergelijke verandering hoeft echter niet te worden beschouwd als een alert of een risico op zich.

Voorbeelden van mogelijke groepskenmerken

Natuurlijke personen

- Leeftijd
- Woonplaats
- Klantomvang (beheerd vermogen)
- Soort klantrelatie
- Soort producten
- Duur van de klantrelatie

Rechtspersonen

- Sector
- Vestigingsplaats
- Klantomvang
- Rechtsvorm
- Soort producten
- Duur van de klantrelatie

Voorbeelden van componenten van het ETP

Activiteiten

- Volume van het totaal aantal transacties (inkomend en uitgaand)
- Volume van het aantal buitenlandse transacties (inkomend en uitgaand)
- Volume van het aantal buitenlandse transacties van en naar jurisdicties met een hoog risico (inkomend en uitgaand)
- Frequentie van de transacties (inkomend en uitgaand)

Soort transacties

- Cash
- Non-cash
- Crypto

1.4 Reactie op risico's

Banken kunnen op basis van het risicorelevante gebruik van het ETP (zie 1.2) besluiten wat een passende en proportionele reactie is op klantgedrag dat afwijkt van het ETP (bijvoorbeeld op basis van de frequentie van de transacties en de drempelwaarden). De reactie van de bank moet voldoende onderbouwd en vastgelegd worden en

vlot beschikbaar zijn voor het mitigeren van risico's, interne controles en toezicht. Een voorbeeld van de reactie van de bank is dat zij de transacties beoordelen en de risicoclassificatie van een klant heroverwegen. Als een bank ongebruikelijke transacties detecteert, zal zij deze melden bij de Financial Intelligence Unit.

Het is belangrijk hierbij op te merken dat een alert als gevolg van het ETP ook kan duiden op atypisch transactiegedrag als gevolg van achterhaalde of onjuiste informatie over de klant, waardoor er een onjuist ETP is toegewezen aan die klant. Dit kan aanleiding zijn om een review uit te voeren en/of de klantgegevens te actualiseren. Als de klantgegevens worden geactualiseerd, zal de klant (automatisch) worden toegewezen aan de juiste ETP-klantgroep.

1.5 Klantsoorten

Het implementeren van geautomatiseerde TM-scenario's om afwijkingen van het ETP te detecteren op basis van een ETP-klantgroep, is het meest effectief wanneer de bank in staat is homogene groepen op te stellen. Omdat deze homogeniteit een voorwaarde is, zal het soms niet mogelijk zijn om een zinvolle ETP-klantgroep op te stellen (bijvoorbeeld bij uitzonderlijke klanten, onderneming opgericht voor een eenmalig transactie op een nog onbekende datum of een klant met sterk variërende bedrijfsactiviteiten). Banken kunnen in dat geval besluiten een individueel ETP op te stellen, of tot de conclusie komen dat het niet

mogelijk is om een ETP op te stellen. Ze moeten hierbij onderbouwen waarom ze tot deze conclusie zijn gekomen.

1.6 Criteria voor het aantonen van een effectieve implementatie

Banken zijn verplicht de effectiviteit van hun AML/CFT framework aan te tonen. Dit zal per bank verschillen, omdat dit afhankelijk is van de risicobereidheid van de bank en de daarbij behorende AML/CFT-aanpak.

Criteria voor het aantonen van effectieve AML/CFT-maatregelen omvatten:

- Banken kunnen het gebruik van de maatregelen (en dus ook mogelijk van het ETP) toelichten in hun reactie op de geconstateerde (SIRA-) risico's en in de risico- en beheersdocumentatie. Hieruit blijkt hoe de bank een proportionele risicogebaseerde set van maatregelen heeft opgesteld en deze bijhoudt om de risico's op witwassen en het financieren van terrorisme te beperken. Hierbij wordt het verwachte transactiegedrag van de ETP-klantgroepen vertaald in parameters die worden gebruikt in de TM-processen.
- De effectiviteit van de methode om de risico's die zijn vastgesteld in de SIRA af te dekken wordt geëvalueerd, achteraf getoetst en verder verfijnd.

- Om de effectiviteit te meten, moet de bank ook aantonen tijd en middelen vrij te maken voor de risicogebaseerde maatregelen die zijn gericht op het detecteren van ongebruikelijke transacties ten opzichte van de resultaten van deze maatregelen ^[3].
- Banken presenteren hun methode(s) en resultaten van de evaluatie van hun effectiviteitstoetsen.
- Als een maatregel, bijvoorbeeld het gebruik van het ETP, significant meer tijd en/of middelen vergt voor een minimale beperking van risico's kunnen banken overwegen de maatregel aan te passen of te schrappen en de vrijgekomen middelen toe te wijzen aan maatregelen met effectievere resultaten. Door deze handelwijze regelmatig toe te passen, kunnen banken ineffectieve en inefficiënte controles afschaffen. De opportunity kosten van het niet aanpassen of niet afschaffen van een ineffectieve of inefficiënte controle zouden onderdeel moeten zijn van de totale beoordeling van de risicogebaseerde beheersmaatregelen ^[4] die banken uitvoeren.
- Voldoende onderbouwing van de data-integriteit.
- Het uitvoeren van kwaliteitsmanagement door eerste, tweede en derde 'line of defence'.

3 Demonstrating Effectiveness (The Wolfsberg Group, 2021)

4 Demonstrating Effectiveness (The Wolfsberg Group, 2021)

- Bij het toepassen van ETP-klantgroepen:
 - het verantwoorden van de ETP-klantgroepen en/of specifieke klantgroepen op basis van zowel de statistische relevantie als analyses van de klantportefeuille (op basis van SIRA) om homogeniteit in de ETP-klantgroepen te bereiken.
 - het vastleggen van de methodologie (bijvoorbeeld scenario's, modelfunctionaliteiten, bepaling van drempelwaarden, detectie van outliers enz.).
 - beoordeling van de effectiviteitstoetsen met betrekking tot het afdekken van de risico's, de mate waarin het ETP juist is en de specifieke klantgroepen door middel van datagedreven inzichten.
 - verbetering van de ETP-klantgroepen (bijvoorbeeld door structurele periodieke controles gericht op de vraag of klanten aan de juiste ETP-klantgroep zijn toegewezen). Als ETP-klantgroepen niet effectief zijn vanwege hun omvang, moet er worden besloten de ETP-klantgroepen aan te passen.

2 Impact

Een risicogebaseerd ontwerp en gebruik van het ETP is belangrijk om te voorkomen dat er (met grote regelmaat) informatieverzoeken aan de klant worden gedaan om informatie over hun transacties op te vragen terwijl er geen risicorelevante aanleiding is om dit te doen, omdat deze informatie ook kan worden verkregen uit interne analyses of openbare bronnen. Als het ETP niet op een risicorelevante manier wordt toegepast, kan dit bovendien leiden tot belastende verzoeken en disproportionele maatregelen voor klanten.

Met een risicogebaseerd ontwerp en gebruik van het ETP kunnen banken hun AML/CFT-maatregelen effectiever uitvoeren en zich hierbij richten op relevante risico's, en effectief risicomitigerende maatregelen toepassen. Dit is essentieel om overcompliance te voorkomen wanneer een ETP ten opzichte van potentieel effectievere risicoverlagende maatregelen een beperkte toegevoegde waarde levert om de ML/TF-risico's te beperken.

Met een effectiever AML/CFT framework profiteert de hele maatschappij van een veilig en betrouwbaar financieel systeem, waarbij tegelijkertijd onnodige belasting van goedwillende burgers wordt beperkt.

3 Use cases

Let op, de use cases die hierna volgen zijn voorbeelden om de praktische toepassing van deze NVB Risicogebaseerde Standaard te illustreren en zijn niet uitputtend.

Minderjarige klanten

2a – Geautomatiseerde TM-scenario's om afwijkingen van het ETP te detecteren

Voorbeeld

Een klant is toegewezen aan de ETP-klantgroep 'minderjarige klanten' op basis van de algemene kenmerken 'leeftijd' en 'soort producten' (een jongerenrekening). Het ETP van de klant is opgesteld op basis van de statistieken van de specifieke klantgroep waartoe de klant behoort (gemiddelden, standaarddeviaties, enz.).

NVB Standaard

- Er wordt een alert gegenereerd wanneer er buitenlandse transacties worden gedetecteerd die de vooraf vastgestelde verwachtingen van de ETP-klantgroep overstijgen.
- De alert moet worden beoordeeld om te bepalen wat passende vervolgstappen zijn. Deze vervolgstappen kunnen bijvoorbeeld een aanpassing van de risicoclassificatie en/of aanvullende risicomitigerende maatregelen omvatten.

- De effectiviteit van de methode om de risico's die zijn vastgesteld in de SIRA te beheersen en de juistheid van het ETP van de klantgroep ('minderjarige klanten') worden periodiek beoordeeld, achteraf getest en verfijnd.

Besloten vennootschap

2b – Specifieke klantgroepen om geautomatiseerde TM-scenario's op te stellen om ongebruikelijke transacties of afwijkingen te detecteren

Voorbeeld

De klant is een supermarkt met de rechtsvorm van een besloten vennootschap (bv). De klant is toegewezen aan een specifieke ETP-klantgroep op basis van de algemene kenmerken 'cash-intensieve sector', 'regio', 'grootte' en 'rechtsvorm'. Het ETP van de klant is opgesteld op basis van de klantgroep 'middelgrote supermarkt'.

NVB Standaard

- Op basis van uitgewerkte, vooraf ingestelde en geautomatiseerde TM-scenario's zijn bij de klant ongebruikelijk gedrag en ongebruikelijke transacties gedetecteerd. Er is een alert voor deze klant gegenereerd, omdat het aantal contante transacties in de voorgaande maand boven de vooraf vastgestelde drempelwaarde uitkwam.

- De bank beoordeelt of de afwijking een verandering van de risicoclassificatie van de klant vereist en/of er aanvullende risicoverlagen- de maatregelen moeten worden genomen. De bank neemt informatie over het gedrag van de klant ten opzichte van het ETP van de klantgroep op als relevante achtergrondinformatie bij de beoordeling van de alert.
- De effectiviteit van TM-scenario om de specifieke risico's te beheersen die zijn vastgesteld in het SIRA en de juistheid van het specifieke ETP van de klantgroep worden periodiek beoordeeld, achteraf getest en verfijnd.
- ETPs kunnen worden gebruikt voor backtesting. De resultaten van de vergelijking tussen het ETP en het daadwerkelijke geconstateerde gedrag kunnen worden gebruikt om achteraf de effectiviteit van de geautomatiseerde en uitgewerkte TM-scenario's te beoordelen en om de bestaande maatregelen en drempelwaarden te verbeteren of te verfijnen.

PEPs

2c – Geautomatiseerde TM-scenario's om ongebruikelijke transacties te detecteren

Voorbeeld

- Een klant is ouder van een PEP en de transacties van de klant laten een patroon zien dat duidt op 'smurfing'. De bank beschikt over geavanceerde rule-based TM voor specifieke vooraf vastgestelde indicatoren en transacties.
- De klant is ook onderdeel van een specifieke klantgroep 'gepensioneerden met een gemiddeld vermogen' op basis van de gemeenschappelijke kenmerken 'leeftijd', 'inkomen' en 'vermogen'. Het geconstateerde gedrag inzake smurfing houdt geen verband met het ETP-gedrag.

NVB Standaard

- Voor de klant (die ouder is van een PEP) waarvan de transacties duiden op een patroon van 'smurfing' wordt een alert gegenereerd.
- De bank beoordeelt of de afwijking een verandering van de risicoclassificatie van de klant vereist en/of er aanvullende risicomitigerende maatregelen moeten worden genomen.
- De geautomatiseerde TM-scenario's worden periodiek beoordeeld, achteraf getest en verfijnd.

- Als methode om afwijkingen of toenemende risico's te detecteren die anders onopgemerkt blijven, kan ETP worden gecombineerd met geautomatiseerde TM-scenario's als 'safety net'. De grootste outliers binnen de ETP-klantgroep worden periodiek beoordeeld. Deze beoordeling kan resulteren in een verbetering van de TM-scenario's.

Grootzakelijke klant

3 – Geavanceerde AML-modellen om ongebruikelijke transacties/afwijkingen te detecteren

Voorbeeld

Voor een grootzakelijke klant zijn de rekeningen gekoppeld in een cashpool. Vanwege de verschillende activiteiten binnen de groep zijn de bedragen en het volume van de transacties in de cashpool moeilijk te voorspellen en van veel factoren afhankelijk.

NVB Standaard

- Deze klant past niet in een ETP-klantgroep en komt ook niet in aanmerking voor het opstellen van een individueel ETP.
- De bank legt in de risico- en beheersdocumentatie vast waarom de ETP-methodologie voor specifieke klantgroepen niet geschikt is voor deze klant.

- Ongebruikelijke transacties kunnen worden gedetecteerd met behulp van andere methodes, zoals (specifieke) TM-scenario's en geavanceerde AML-modellen.
- Het model genereert hierbij alerts die door de bank moeten worden beoordeeld op de vraag of de afwijking een verandering van de risicoclassificatie van de klant vereist en/of er aanvullende risicomitigerende maatregelen moeten worden genomen.
- De effectiviteit van het AML-model om de specifieke klantrisico's die zijn vastgesteld in de SIRA te beheersen wordt periodiek beoordeeld, achteraf getest en verfijnd.

Het regelgevend kader

De regelgevende context die van toepassing is op dit onderwerp is te vinden in de relevante gedeeltes van de toepasselijke wetten, regelgeving en richtlijnen van verschillende autoriteiten, zoals: de EU, de EBA, het Ministerie van Financiën en DNB. Hieronder volgt een overzicht van het huidige regelgevende kader met betrekking tot het ETP.

- **Artikel 13 lid 1 sub c en d AMLD5**

“Customer due diligence measures shall comprise:...

- c assessing and, as appropriate, obtaining information on the purpose and intended nature of the business relationship;
- d conducting ongoing monitoring of the business relationship including scrutiny of transactions undertaken throughout the course of that relationship to ensure that the transactions being conducted are consistent with the obliged entity’s knowledge of the customer, the business and risk profile, including where necessary the source of funds and ensuring that the documents, data or information held are kept up-to-date.”

- **EBA Guidelines on ML and TF Risk Factors, section 4.64**

“EDD measures firms should apply may include:...

Examples include:...

Information about the intended nature of the business relationship to ascertain that the nature and purpose of the business relationship is legitimate and to help firms obtain a more complete customer risk profile. This may include obtaining information on:

- a the number, size and frequency of transactions that are likely to pass through the account, to enable the firm to spot deviations that might give rise to suspicion (in some cases, requesting evidence may be appropriate);
- b why the customer is looking for a specific product or service, where it is unclear why the customer’s needs cannot be met better in another way, or in a different jurisdiction;
- c the destination of funds;
- d the nature of the customer’s or beneficial owner’s business, to enable the firm to better understand the likely nature of the business relationship.”

- **Artikel 3 lid 2 sub c en d Wwft**

“Het cliëntenonderzoek stelt de instelling in staat om:

- c het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vast te stellen;
- d een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de tijdens de duur van deze relatie verrichte transacties uit te oefenen, teneinde te verzekeren dat deze overeenkomen met de kennis die de instelling heeft van de cliënt en diens risicoprofiel, met zo nodig een onderzoek naar de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt worden.”

- **Artikel 14 lid 4 Besluit prudentiële regels Wft**

“De financiële onderneming, [...] onderscheidenlijk het bijkantoor, beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot de analyse van gegevens van cliënten, mede in relatie tot de door de cliënt afgenomen producten of diensten, en terzake van de detectie van afwijkende transactiepatronen.”

Afstemming tussen de 'DNB Good Practices' en de 'NVB Standaard'

DNB heeft als doel organisaties waarop de bank toezicht houdt inzicht te geven in haar beleidspraktijk door bijvoorbeeld een interpretatie van wettelijke vereisten te geven (Q&A), evenals voorbeelden van manieren waarop aan de wettelijke vereisten kan worden voldaan (Good Practices). Het is hierbij belangrijk op te merken dat noch de Q&As, noch de Good Practices van DNB juridisch bindend zijn.

De NVB Risicogebaseerde Standaard beschrijft de toepassing en uitvoering van de risicogebaseerde benadering in meer detail. Daarnaast geeft de Standaard meer praktische voorbeelden van het gebruik van het ETP voor verschillende scenario's.

© Mei 2023

Nederlandse Vereniging van Banken
Gustav Mahlerplein 29-35
1082 MS Amsterdam
www.nvb.nl